

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 13 юни 2022 г.
(OR. fr, en)

9766/22

ECOFIN 555
UEM 159
SOC 350
EMPL 232
COMPET 453
ENV 554
EDUC 223
RECH 346
ENER 262
JAI 817
GENDER 95
ANTIDISCRIM 75
JEUN 106
SAN 351

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ док. Ком.:	9419/22 - COM(2022) 621 final
Относно:	Препоръка за ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА относно икономическите политики на Нидерландия и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Нидерландия за 2022 г.

Приложено се изпраща на делегациите посоченият по-горе проект за препоръка на Съвета, преработен и съгласуван в различните комитети на Съвета въз основа на предложението на Комисията COM(2022) 621 final.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от ...

**относно икономическите политики на Нидерландия и съдържаща становище на Съвета
относно програмата за стабилност на Нидерландия за 2022 г.**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики¹, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси², и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

¹ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

² ОВ L 306, 27.5.2011 г., стр. 25.

- (1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета³, с който бе създаден Механизъм за възстановяване и устойчивост, влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По Механизма за възстановяване и устойчивост се предоставя финансова подкрепа за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от Съюза. Той допринася за икономическото възстановяване и за осъществяването на устойчиви и увеличаващи растежа реформи и инвестиции, по-специално за насърчаването на екологичния и цифровия преход, като същевременно укрепва устойчивостта и потенциалния растеж на икономиките на държавите членки. Той спомага също за укрепване на устойчивите публични финанси и за стимулиране на растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план. Максималното финансово участие за държава членка в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост ще бъде актуализирано през юни 2022 г. в съответствие с член 11, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241.

³ Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

- (2) На 24 ноември 2021 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2022 г. Тя надлежно взе предвид Социалния ангажимент от Порто, подписан на 7 май 2021 г., за по-нататъшно прилагане на Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. На 25 март 2022 г. Европейският съвет одобри приоритетите на годишния обзор на устойчивия растеж за 2022 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 24 ноември 2021 г. Комисията прие също доклад за механизма за предупреждение, в който Нидерландия е посочена като държава членка, за която е необходимо да бъде извършен задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2022 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. На 5 април 2022 г. Съветът прие препоръката относно икономическата политика на еврозоната⁴ („препоръката от 2022 г. относно еврозоната“), а на 14 март 2022 г. – съвместния доклад за заетостта.

⁴ Препоръка на Съвета от 5 април 2022 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ С 153, 7.4.2022 г., стр. 1).

- (3) След световната пандемия нахлуването на Русия в Украйна значително промени геополитическия и икономическия контекст. Последиците от нахлуването върху икономиките на държавите членки бяха усетени, наред с другото, чрез по-високите цени на енергията, храните и суровините и по-слабите перспективи за растеж. По-високите цени на енергията са особено тежки за най-уязвимите домакинства, изпитващи енергийна бедност или изложени на риск от енергийна бедност, както и за дружествата, които са най-уязвими спрямо растежа на цените на енергията. В Съюза се наблюдава и безпрецедентен приток на хора, бягащи от Украйна. Икономическите последици от агресивната война на Русия засегнаха държавите членки асиметрично. В този контекст на 4 март 2022 г. за първи път бе задействана Директива 2001/55/ЕО на Съвета⁵ чрез Решение за изпълнение (ЕС) 2022/382 на Съвета⁶, с която на разселените лица от Украйна беше предоставено правото на законно пребиваване в Съюза, както и достъп до образование и обучение, пазара на труда, здравеопазване, жилищно настаняване и социално подпомагане.

⁵ Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 г. относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и за мерките за поддържане на баланса между държавите членки в полагането на усилия за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием (ОВ L 212, 7.8.2001 г., стр. 12).

⁶ Решение за изпълнение (ЕС) 2022/382 на Съвета от 4 март 2022 г. за установяване на съществуването на масово навлизане на разселени лица от Украйна по смисъла на член 5 от Директива 2001/55/ЕО и за въвеждане на временна закрила (ОВ L 71, 4.3.2022 г., стр. 1).

- (4) Като се има предвид бързо променящата се икономическа и геополитическа ситуация, през 2022 г. европейският семестър възобновява широкообхватната си координация на икономическите политики и политиките по заетостта, като същевременно се усъвършенства в съответствие с изискванията за изпълнение на Механизма за възстановяване и устойчивост, както е посочено в годишния обзор на устойчивия растеж за 2022 г. Изпълнението на приетите планове за възстановяване и устойчивост е от съществено значение за постигането на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете обхващат всички или значителна част от съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през циклите на европейския семестър за 2019 г. и 2020 г. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. и 2020 г. продължават да бъдат също толкова важни и за плановете за възстановяване и устойчивост, които са преразгледани, актуализирани или изменени в съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241, в допълнение към всички останали специфични за всяка държава препоръки, отправени до датата, на която са представени тези преразгледани, актуализирани или изменени планове.
- (5) Общата клауза за дерогация в Пакта за стабилност и растеж действа от март 2020 г. В съобщението си от 3 март 2021 г., озаглавено „Една година от началото на пандемията от COVID-19: ответни мерки на фискалната политика“, Комисията изрази становище, че решението за дезактивиране или продължаване на прилагането на общата клауза за дерогация следва да се основава на цялостна оценка на състоянието на икономиката, като равнището на икономическата активност в Съюза или еврозоната се сравнява с равнищата отпреди кризата (края на 2019 г.) като ключов количествен критерий. Повишената несигурност и силните рискове от влошаване на икономическите перспективи в контекста на войната в Европа, безпрецедентното покачване на цените на енергията и продължаващите смущения във веригата на доставки оправдават удължаването на срока на действие на общата клауза за дерогация на Пакта за стабилност и растеж до 2023 г.

- (6) Съгласно подхода в препоръката на Съвета от 18 юни 2021 г.⁷, съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Нидерландия за 2021 г., общата фискална позиция понастоящем се измерва най-добре с промяната в първичните разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите и като се изключват временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19), но като се включват свързаните със средносрочния потенциален растеж разходи, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза⁸. Освен общата фискална позиция, за да се прецени дали националната фискална политика е предпазлива и дали съставът ѝ допринася за устойчиво възстановяване, което е в съответствие с екологичния и цифровия преход, се обръща внимание и на развитието на финансираните на национално равнище първични текущи разходи⁹ (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите и като се изключват временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19) и инвестиции.

⁷ Препоръка на Съвета от 18 юни 2021 г., съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност за 2021 г. на Нидерландия (ОВ С 304, 29.7.2021 г., стр. 88).

⁸ Прогнозите за фискалната позиция и нейните компоненти в настоящата препоръка са оценки на Комисията, основани на допусканията, залегнали в прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. Оценките на Комисията на средносрочния потенциален растеж не включват положителното въздействие на реформите, които са част от плана за възстановяване и устойчивост и които могат да стимулират потенциалния растеж.

⁹ Нефинансирани с безвъзмездни средства от Механизма за възстановяване и устойчивост или други фондове на Съюза.

- (7) На 2 март 2022 г. Комисията прие съобщение, в което се предоставят общи насоки за фискалната политика през 2023 г. („фискалните насоки“), целящи да се подпомогне изготвянето на програмите за стабилност и конвергенция на държавите членки и по този начин да се засили координацията на политиките. Комисията отбеляза, че въз основа на макроикономическите перспективи от зимната прогноза от 2022 г. преминаването от съвкупна подкрепяща фискална позиция през 2020—2022 г. към до голяма степен неутрална съвкупна фискална позиция, при запазване на готовността да се реагира на променящата се икономическа ситуация, изглежда подходящо през 2023 г. Комисията обяви, че фискалните препоръки за 2023 г. следва да продължат да бъдат диференцирани между отделните държави членки и да вземат предвид възможното разпространение на ефекти между отделните държави. Комисията прикани държавите членки да отразят насоките в своите програми за стабилност и конвергенция. Комисията пое ангажимент да следи отблизо икономическото развитие и при необходимост ще коригира своите насоки на политиката най-късно с пролетния пакет за европейския семестър от края на май 2022 г.
- (8) По отношение на фискалните насоки фискалните препоръки за 2023 г. отчитат влошените икономически перспективи, повишената несигурност и допълнителните рискове от влошаване, както и по-високата инфлация в сравнение със зимната прогноза от 2022 г. на Комисията. На фона на тези съображения фискалните мерки трябва да доведат до увеличение на публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход и енергийната сигурност и до поддържане на покупателната способност на най-уязвимите домакинства, така че да се смекчи въздействието на покачването на цените на енергията и да се спомогне за ограничаване на инфлационния натиск от вторични ефекти чрез целенасочени и временни мерки. Фискалната политика трябва да остане гъвкава, за да се адаптира към бързо променящите се обстоятелства, включително предизвикателствата, произтичащи от агресивната война на Русия срещу Украйна по отношение на отбраната и сигурността, и да бъде диференцирана в отделните държави членки в зависимост от тяхното фискално и икономическо положение, включително по отношение на излагането им на кризата и притока на разселени лица от Украйна.

- (9) На 29 април 2022 г. Нидерландия представи своята програма за стабилност за 2022 г. в съответствие с член 4 от Регламент (ЕО) № 1466/97. Нидерландия все още не е представила национална програма за реформи, тъй като програмата ще бъде интегрирана в плана за възстановяване и устойчивост.
- (10) На 23 май 2022 г. Комисията публикува доклада за Нидерландия за 2022 г. В него бе оценен напредъкът на Нидерландия в изпълнението на съответните специфични за нея препоръки, приети от Съвета през 2019 г., 2020 г. и 2021 г., както и на новите и нововъзникващите предизвикателства, включително възникващите от руското нахлуване в Украйна. В него бяха оценени също напредъкът на Нидерландия при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на ООН за устойчиво развитие.
- (11) Комисията извърши задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 за Нидерландия и публикува резултатите от него на 23 май 2022 г. Комисията стигна до заключението, че в Нидерландия са налице макроикономически дисбаланси. По-специално слабостите са свързани с големия частен дълг и големия излишък по текущата сметка, които имат трансгранично значение.

(12) В препоръката си от 20 юли 2020 г.¹⁰ Съветът препоръча на Нидерландия да предприеме всички необходими мерки през 2020 и 2021 г., в съответствие с общата клауза за дерогация, за ефективно справяне с пандемията от COVID-19, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Освен това той препоръча на Нидерландия, когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга при насърчаване на инвестициите. През 2021 г. съгласно данните, потвърдени от Евростат, дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Нидерландия намаля от 3,7 % от БВП през 2020 г. на 2,5 %. Ответните мерки на фискалната политика на Нидерландия подпомогнаха икономическото възстановяване през 2021 г., а временните извънредни мерки за подкрепа възлязоха на 3,3 % от БВП през 2020 г. и през 2021 г. Мерките, предприети от Нидерландия през 2021 г., бяха в съответствие с препоръката на Съвета от 20 юли 2020 г. Дискреционните бюджетни мерки, приети от правителството през 2020 г. и 2021 г., бяха временни или съпътствани от компенсаторни мерки. Съгласно данните, потвърдени от Евростат, консолидираният държавен дълг намаля от 54,3 % от БВП през 2020 г. на 52,1 % от БВП през 2021 г.

¹⁰ Препоръка на Съвета от 20 юли 2020 г. относно националната програма за реформи на Нидерландия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Нидерландия за 2020 г. (ОВ С 282, 26.8.2020 г., стр. 122).

(13) Макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози в програмата за стабилност за 2022 г. е реалистичен. Правителството предвижда реалният БВП да нарасне с 3,6 % през 2022 г. и с 1,7 % през 2023 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. се предвижда сходен растеж на реалния БВП от 3,3 % през 2022 г. и 1,6 % през 2023 г. В своята програма за конвергенция за 2022 г. правителството очаква номиналният дефицит да остане 2,5 % от БВП през 2022 г. и да намалее до 2,3 % през 2023 г. Съгласно програмата за стабилност за 2022 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее до 53,1 % през 2022 г. и до 52,7 % през 2023 г. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата за изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. се предвижда бюджетен дефицит за 2022 г. и 2023 г. в размер съответно на 2,7 % от БВП и 2,1 % от БВП. Той е по-голям от дефицита, предвиден в програмата за стабилност за 2022 г., главно поради факта, че в програмата за стабилност за 2022 г. са включени само частично мерки, предприети в отговор на високите цени на енергията, и малко по-малък за 2023 г., главно поради по-ниското равнище на бруто образуване на основен капитал и други разходи, очаквани от Комисията. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. се предвижда по-ниско съотношение на консолидирания държавен дълг към БВП от 51,4 % през 2022 г. и 50,9 % през 2023 г. Разликата се дължи на разликата в прогнозите за номиналният БВП. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. средносрочният (10-годишен среден) потенциален растеж на производството се оценява на 1,5 %.

- (14) През 2022 г. правителството постепенно премахна по-голямата част от мерките, предприети в отговор на кризата, предизвикана от COVID-19, така че се очаква временните извънредни мерки да намалееят от 3,4% от БВП през 2021 г. на 0,9% през 2022 г. Държавният дефицит е засегнат от мерките, приети за противодействие на икономическото и социалното въздействие на увеличението на цените на енергията, които според прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. се оценяват на 0,7 % от БВП през 2022 г. и ще бъдат отменени през 2023 г.¹¹ Тези мерки се състоят главно от социални трансфери към по-бедните домакинства и намаляване на косвените данъци върху потреблението на енергия. Тези мерки бяха обявени за временни. Ако обаче цените на енергията останат високи през 2023 г., някои от тези мерки биха могли да бъдат продължени. Една от тези мерки не е целенасочена, по-специално намаляването на косвените данъци върху потреблението на енергия. Бюджетният дефицит е повлиян и от разходите за осигуряване на временна закрила на разселените лица от Украйна, като според прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. тези разходи се очаква да бъдат 0,1 % от БВП през 2022 г. и през 2023 г.,¹² както и от увеличените разходи за отбрана с 0,1 % от БВП през 2023 г.
- (15) В препоръката си от 18 юни 2021 г. Съветът препоръча през 2022 г. Нидерландия да провежда подкрепяща фискална позиция, включително импулса, осигурен от Механизма за възстановяване и устойчивост, и да запази инвестициите, финансирани на национално равнище. Съветът също така препоръча на Нидерландия, когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискална политика, насочена към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и осигуряване на фискална устойчивост в средносрочен план, и същевременно да засили инвестициите с цел стимулиране на потенциала за растеж.

¹¹ Числата представляват равнището на годишните бюджетни разходи за мерките, предприети от есента на 2021 г. насам, включително текущите приходи и разходи, както и когато е уместно, мерките за капиталови разходи.

¹² Очаква се общият брой на лицата, разселени от Украйна в Съюза, постепенно да достигне 6 милиона до края на 2022 г., като тяхното географско разпределение се изчислява въз основа на големината на установилата се диаспора, относителното население на приемащата държава членка и актуалното разпределение на разселените лица от Украйна в целия Съюз към март 2022 г. За бюджетните разходи на човек оценките се основават на модела за микросимулация Euromod на Съвместния изследователски център на Комисията, като се вземат предвид както паричните преводи, които хората могат да имат право да получават, така и обезщетенията в натура, като например образование и здравеопазване.

(16) През 2022 г. според прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. и информацията, включена в програмата за стабилност на Нидерландия за 2022 г., се предвижда фискалната позиция да бъде подкрепяща и да възлиза на -2,6 % от БВП, както се препоръчва от Съвета¹³. Положителният принос към икономическата активност на разходите, финансирани с безвъзмездни средства от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза, се прогнозира да остане непроменен в сравнение с 2021 г.¹⁴ Предвижда се финансираните на национално равнище инвестиции да осигурят неутрален принос към фискалната позиция в размер на 0,0 процентни пункта през 2022 г.¹⁵ Поради това Нидерландия планира да запази инвестициите, финансирани на национално равнище, както бе препоръчано от Съвета. Същевременно ръстът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (без новите мерки по отношение на приходите) през 2022 г. се очаква да доведе до експанзионистичен принос в размер на 2,0 процентни пункта към цялостната фискална позиция. Този съществен експанзионистичен принос включва допълнителното въздействие на мерките за справяне с икономическото и социалното въздействие на повишените цени на енергията (0,7 % от БВП), както и разходите за предоставяне на временна закрила на разселените от Украйна лица (0,1 % от БВП), докато, наред с другото, допълнителните мерки в областта на климата — предназначени да намалят емисиите на парникови газове и да насърчат устойчивата енергия, както и мерките в областта на образованието (преквалификация и обучение на учители) също се очаква да допринесат съответно с 0,3 % от БВП и 0,2 % от БВП за растежа на нетните текущи разходи.

¹³ Отрицателният знак на показателя съответства на превишение на растежа на първичните разходи в сравнение със средносрочния икономически растеж, което е индикация за експанзионистична фискална политика.

¹⁴ Това са прогнози на Комисията, основани на линеен профил на разходите. Комисията все още не е получила плана за възстановяване и устойчивост на Нидерландия.

¹⁵ Очаква се другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, да имат експанзионистичен принос от 0,5 процентни пункта от БВП. Това отчасти се обяснява със средствата за инвестиции, предоставени на общините за изпълнението на политиката в областта на климата, и с допълнителното финансиране за младежта.

- (17) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. се предвижда фискалната позиция през 2023 г. да бъде +0,5 % от БВП, при условие че политиката остане непроменена¹⁶. Положителният принос към икономическата активност на разходите, финансирани с безвъзмездни средства от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза, се прогнозира да остане непроменен в сравнение с 2022 г. Предвижда се финансираните на национално равнище инвестиции да осигурят експанзионистичен принос към фискалната позиция от 0,1 процентни пункта от БВП през 2023 г.¹⁷ Същевременно ръстът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (без новите мерки по отношение на приходите) през 2023 г. се очаква да доведе до рестриктивен принос в размер на 1,0 процентни пункта към цялостната фискална позиция. Това включва въздействието от постепенната отмяна на мерките, предприети в отговор на по-високите цени на енергията (0,7 % от БВП).
- (18) В програмата за стабилност за 2022 г. се очаква дефицитът по консолидирания държавен бюджет постепенно да намалее до 2,5 % от БВП през 2024 г., преди да се покачи до 2,9 % през 2025 г. Поради това се планира дефицитът по консолидирания държавен бюджет да остане под 3 % от БВП през периода на действие на програмата за стабилност за 2022 г. Тези прогнози предполагат някои допълнителни мерки за фискална консолидация, които все още не са уточнени. Съгласно програмата за стабилност за 2022 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нараства до 2025 г., по-специално като да се повиши до 53,1 % през 2024 г. и до 54,4 % през 2025 г. Съгласно анализа на Комисията рисковете за устойчивостта на дълга изглеждат средни в средносрочен план.

¹⁶ Положителният знак на показателя съответства на недостиг на растежа на първичните разходи в сравнение със средносрочния икономически растеж, което е индикация за рестриктивна фискална политика.

¹⁷ Очаква се другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, да имат експанзионистичен принос от 0,4 процентни пункта от БВП. Това отчасти се обяснява със средствата за инвестиции, предоставени на общините за изпълнението на политиката в областта на климата, и с допълнителното финансиране за младежта.

- (19) Изкривяванията на жилищния пазар допринасят за бързо покачващите се цени на жилищата и голямата задлъжнялост на домакинствата, което ги прави уязвими спрямо икономически сътресения. Покачването на цените на жилищата се ускори и през 2021 г. достигна годишен темп на растеж 15 %, като се наблюдават все по-ясни признаци на надценяване на жилищния пазар, което увеличава рисковете и уязвимостта. Въпреки че данъчното приспадане на лихвите по ипотечни кредити постепенно намалява, намалението е само частично и данъчното облекчение, което то предоставя върху плащанията по ипотечни кредити, остава щедро. Заедно с относително високите лимити за заемане на средства (съотношението между размера на заема и стойността на имота) това продължава да допринася за силна склонност към задлъжняване на домакинствата. В същото време частният пазар за отдаване на жилища под наем остава малък и слаборазвит. Липсата на добре функциониращ среден сегмент на пазара на отдаване под наем насърчава домакинствата по-скоро да закупуват вместо да наемат, което допринася за високи съотношения на дълга към дохода и до финансова уязвимост. Липсата на гъвкавост по отношение на предлагането допринася за изкривяването на пазара на жилища. Относително нееластичното предлагане на жилища увеличава риска политиките, предназначени да увеличат достъпността на жилищата, да стимулират търсенето и в крайна сметка да повишат техните цени, като по този начин застрашават първоначалната цел на политиките.
- (20) Въпреки че пенсионната система постига добри резултати по отношение на адекватността на пенсиите и фискалната устойчивост, в системата за професионално пенсионно осигуряване (втори стълб) има недостатъци по отношение на справедливостта между поколенията, прозрачността на пенсионните права и гъвкавостта. Пенсионните вноски от втория стълб са големи и може да са необходими потенциално големи корекции в тях с цел да поемат дисбалансите от счетоводните баланси на пенсионните фондове. Големите задължителни икономии също допринасят за излишъка по текущата сметка. Реформата на пенсионната система би могла да направи пенсионните фондове по-устойчиви на сътресения. След рамково споразумение относно общите принципи на пенсионната реформа през 2019 г. правителството и социалните партньори се споразумяха за нова договорна структура по втория стълб през юни 2020 г. Като цяло планираната реформа има за цел да бъдат преодолени основните слабости на пенсионната система. Планира се законодателните мерки за изпълнение на договорената пенсионна реформа да бъдат обсъдени и приети от нидерландския парламент през 2022 г. Основното предизвикателство ще бъде пълното изпълнение на реформата, което ще трябва да бъде наблюдавано внимателно.

- (21) Нидерландия представи програмите в областта на политиката на сближаване, предвидени в Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета¹⁸, на 22 декември 2021 г., 23 декември 2021 г. и 22 март 2022 г. В съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1060 Нидерландия трябва да вземе предвид съответните специфични за нея препоръки при програмирането на фондовете на политиката на сближаване за периода 2021–2027 г. Това е предварително условие за подобряване на ефективността и максимално увеличаване на добавената стойност на финансовата подкрепа, която ще бъде получена от фондовете на политиката на сближаване, като същевременно се насърчават координация, взаимно допълване и съгласуваност между тези фондове на политиката на сближаване и други инструменти и фондове на Съюза. Успешното прилагане на програмите по линия на политиката на сближаване зависи и от премахването на пречките пред инвестициите в подкрепа на екологичния и цифровия преход и балансираното териториално развитие.

¹⁸ Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159).

(22) Делът на гъвкавата заетост остава голям и представлява значителен дял от пазара на труда в Нидерландия. Това показва нарастващ риск от сегментация на пазара на труда. Използването на тези видове заетост до голяма степен се влияе от институционални фактори и национални политически решения, като разлики в данъчното третиране (за самостоятелно заетите лица без наети служители), социалното осигуряване и разпоредбите за защита на труда. Тези различни движещи сили и институционални фактори създават големи финансови (положителни и отрицателни) стимули, нарушаващи конкуренцията особено в периферията на пазара на труда. Пандемията от COVID-19 също открие рисковете от сегментиран пазар на труда и неблагоприятното положение по отношение на заетостта и социалното положение на определени групи, както и значителните предизвикателства по отношение на достъпа до адекватна социална закрила за самостоятелно заетите лица, които често са недостатъчно осигурени при болест, увреждане, безработица и старост. Освен това допълнителни мерки за изясняване на квалификацията на трудовото правоотношение на самостоятелно заетите лица и прилагането на приложимите правила биха могли да допринесат за намаляване на фиктивната самостоятелна заетост.

- (23) Недостигът на работна ръка се увеличи още повече и обхвана все повече сектори в съответствие с цялостното икономическо възстановяване и повишаването на търсенето на работна ръка. Прогнозите за пазара на труда сочат, че в бъдеще пазарът на труда ще остане свит, по-специално в областите на образованието и здравеопазването, техническите работни места и сектора на информационните и комуникационните технологии. В краткосрочен план недостигът е много остър и в строителството. Напрежението на пазара на труда поражда риск да бъдат възпрепятствани големите инвестиции, необходими като част от екологичния и цифровия преход. В същото време се наблюдава неизползван или недостатъчно използван труд, по-специално с оглед на по-ниското равнище на заетост за хората с мигрантски произход и големия дял на заетостта на непълно работно време. Стимулите за повече отработени часове от страна на работещите на непълно работно време, много от които са жени (62,5 % от заетите жени са работили на непълно работно време през 2021 г.), биха могли допълнително да намалят съществуващия недостиг на работна ръка на пазара на труда и да намалят средната разлика в заплащането и пенсиите на жените и мъжете. Активизирането и повишаването на квалификацията или преквалификацията на неактивните (които нито работят, нито търсят работа), на дългосрочно безработните и на намиращите се в периферията на пазара на труда чрез целенасочени и съобразени с нуждите действия би могло да спомогне за намаляването на недостига на работна ръка и на умения, като същевременно се насърчават равните възможности и активното приобщаване.
- (24) В отговор на мандата, възложен от държавните и правителствените ръководители на Съюза във Версайската декларация, предложението на Комисията за план REPowerEU има за цел постепенно да бъде премахната зависимостта на Съюза от вноса на изкопаеми горива от Русия във възможно най-кратък срок. За тази цел в диалог с държавите членки Комисията се стреми да определи най-подходящите проекти, инвестиции и реформи на национално и регионално равнище и на равнището на Съюза. Целта на тези мерки е да се намали цялостната зависимост от изкопаеми горива и да се замени вносът на изкопаеми горива от Русия.

(25) Зависимостта от изкопаеми горива е много силна. По данни от 2020 г.¹⁹ зависимостта от изкопаеми горива от Русия е на същото равнище като средната за Съюза стойност за въглищата (54 %) и нефта (26 %) и по-слаба за природния газ (30 % спрямо 44 %). Дяловете в енергийния микс на нефта (39 % спрямо 33 %) и природния газ (44 % спрямо 24 %) са над средните за Съюза, докато дялът на въглищата е по-малък (6 % спрямо 11 %). Зависимостта от изкопаеми горива като цяло може да бъде намалена чрез увеличаване на инвестициите във възобновяеми енергийни източници и електрификация, преодоляване на инфраструктурните затруднения и повишаване на енергийната ефективност. От решаващо значение е да се положат повече усилия за постигане на целите на Съюза в областта на енергията от възобновяеми източници. Нидерландия е на пето място сред държавите членки с най-лоши резултати по отношение на дела на енергията от възобновяеми източници в брутно крайно потребление на енергия през 2020 г., като има едно от най-високите равнища на разлики между дела на енергията от възобновяеми източници през 2020 г. и целите за 2030 г. на Съюза за енергия от възобновяеми източници. Необходими са допълнителни инвестиции, за да се увеличи внедряването на енергия от възобновяеми източници, както и за да се увеличи капацитетът на мрежата, необходим за пренос на енергия от възобновяеми източници от производствените обекти към обектите на потребление. Изграждането на мрежов капацитет е особено важно, като се има предвид, че ограниченията на капацитета на електроенергийната мрежа продължиха да нарастват през 2021 г., което доведе до забавяне на изпълнението на проектите за енергия от възобновяеми източници. Административните процедури за изграждането на капацитет за енергия от възобновяеми източници биха могли да бъдат опростени допълнително. Препоръчва се инвестициите в нова инфраструктура и мрежи, свързани с природния газ, да бъдат съобразени с бъдещето, когато това е възможно, за да се улесни тяхната дългосрочна устойчивост чрез бъдеща промяна на предназначението им за устойчиви горива. Освен това повишаването на енергийната ефективност предоставя разходно ефективна възможност за допълнително намаляване на въглеродните емисии и зависимостта от изкопаеми горива, включително от вноса от Русия. По-специално има възможност за подобрения в строителството по отношение на санирането на сгради и въвеждането на термопомпи и централно отопление, както и чрез електрификацията и осигуряването на чиста енергия за енергоемките отрасли.

¹⁹ Евростат (2020 г.), дял на руския внос спрямо общия внос на природен газ, суров нефт. За средните стойности за ЕС-27 общият внос се основава на вноса извън ЕС-27. За Нидерландия целият внос включва търговията в рамките на ЕС.

За постигането на съответствие с целите „Подготвени за цел 55“ в Нидерландия ще е необходима още по-голяма амбиция по отношение на намаляването на емисиите на парникови газове, увеличаването на енергията от възобновяеми източници и повишаването на енергийната ефективност.

- (26) Допълнителните инвестиции в транспортната инфраструктура биха могли да спомогнат за премахването на участъците с недостатъчен капацитет и да подкрепят устойчивата мобилност. Железопътната и пътната инфраструктура са претоварени. Нидерландската железопътна мрежа е най-широко използваната в Европа. Нидерландия внедрява Европейската система за управление на железопътното движение, за подкрепи увеличаването на капацитета в своята железопътна мрежа. През 2019 г. последиците от задръствания по пътищата, макар и малко под средните за Съюза, бяха оценени на 4 % от годишния БВП на Нидерландия. Инвестициите в инфраструктура за устойчива мобилност могат да окажат положително въздействие върху единния пазар, като се има предвид значението на нидерландските транспортни центрове (пристанището в Ротердам, летище Схипхол), и да намалят допълнително силната зависимост на страната от нефта (38 % от енергийния микс през 2020 г.).
- (27) Прекомерните отлагания на азот вредят на околната среда и възпрепятстват строителните и селскостопанските дейности. Излишъкът на азот е четири пъти по-голям от средния за Съюза, а емисиите на амоняк на хектар са най-големите в Европа. Отлагането на азот е твърде голямо за постигане на целите, свързани с биологичното разнообразие, засяга качеството на водите и води до превишаване от страна на Нидерландия на праговете, определени в Директива 91/676/ЕИО²⁰ (Директивата за нитратите). След решение на Държавния съвет от 2019 г. нидерландското правителство трябва да предприеме действия за намаляване на азотните отлагания в зоните по „Натура 2000“. За да се намалят още повече отлаганията на азот, е необходим преход към устойчиво селско стопанство, за което са необходими значителни инвестиции. На селското стопанство се дължат 45 % от азотните отлагания, по-конкретно поради интензивното животновъдство. Тази държава членка е следователно с най-висока гъстота на селскостопански животни в Съюза.

²⁰ Директива 91/676/ЕИО на Съвета от 12 декември 1991 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници (ОВ L 375, 31.12.1991 г., стр. 1).

- (28) Въпреки че ускоряването на прехода към неутралност по отношение на климата и премахването на изкопаемите горива ще доведе до значителни разходи за преструктуриране в няколко сектора, Нидерландия може да използва Механизма за справедлив преход в контекста на политиката на сближаване, за да смекчи социално-икономическото въздействие на прехода в най-засегнатите региони. Освен това Нидерландия може да използва Европейския социален фонд плюс, създаден с Регламент (ЕС) 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета²¹, за да подобри възможностите за заетост и да засили социалното сближаване.
- (29) С оглед на оценката на Комисията Съветът разгледа програмата за стабилност за 2022 г., като становището му²² е изразено в препоръка 1.
- (30) С оглед на тясната взаимнообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз Съветът препоръчва на държавите членки от еврозоната да предприемат действия, за да изпълнят препоръките, съдържащи се в препоръката от 2022 г. относно икономическата политика на еврозоната. За Нидерландия това е отразено по-специално в препоръки 1 и 3.
- (31) С оглед на задълбочения преглед и оценката, направени от Комисията, Съветът разгледа програмата за стабилност за 2022 г. Неговите препоръки по член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръки 1—4. Препоръка 1 ще допринесе и за изпълнението на препоръката от 2022 г. относно еврозоната, по-специално на първата препоръка относно еврозоната. Посочените в препоръки 1 и 4 фискални и други политики спомагат, наред с другото, за преодоляването на дисбалансите, свързани с големия излишък по текущата сметка. Политиките, посочени в препоръка 1, също спомагат за преодоляването на дисбалансите, свързани с големия частен дълг,

²¹ Регламент (ЕС) 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за създаване на Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1296/2013 (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 21).

²² Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪЧВА на Нидерландия да предприеме следните действия през 2022 г. и 2023 г.:

1. През 2023 г. да гарантира, че растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи е в съответствие с като цяло неутрална позиция на политиката, като се вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за най-уязвимите от покачването на цените на енергията домакинства и предприятия и за хората, бягащи от Украйна. Да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. Да увеличи публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като се вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза. За периода след 2023 г. да провежда фискална политика, насочена към постигане на разумни средносрочни фискални позиции. Да намали склонността към задлъжнялост на домакинствата и смущенията в пазара на жилища, включително като подкрепя развитието на частния сектор за отдаване под наем и предприеме мерки за увеличаване на предлагането на жилища. Да приеме и приложи реформата на пенсионната система, договорена през 2019 г. и 2020 г.
2. Да приключи бързо преговорите с Комисията по програмните документи в областта на политиката на сближаване за периода 2021—2027 г., за да започне да ги изпълнява.

3. Да насърчава адекватна социална закрила за самостоятелно заетите лица без наети служители, да се справи с фиктивната самостоятелна заетост и да намали стимулите за използване на гъвкави или временни договори. Да се справи с недостига на работна ръка и умения, по-специално в областта на здравеопазването, образованието, цифровите и техническите работни места и строителството, включително като прибегне до недостатъчно използвания потенциал на работната сила, свързан с големия дял на заетостта на непълно работно време и по-ниското равнище на заетост на хората с мигрантски произход. Да укрепи възможностите за повишаване на квалификацията и за преквалификация, особено за намиращите се в периферията на пазара на труда и за неактивните лица на пазара на труда.
4. Да намали цялостната зависимост от изкопаеми горива, като ускори внедряването на възобновяеми енергийни източници, по-специално като стимулира допълнителните инвестиции в мрежова инфраструктура и рационализира още повече процедурите за издаване на разрешения, подобри енергийната ефективност, по-специално в сградите, и ускори инвестициите в устойчив транспорт и устойчиво селско стопанство.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета

Председател